

Toespraak Voorzitter ter gelegenheid van de herdenking van de heer dr. M. van der Stoel in de plenaire zaal op donderdag 28 april 2011

Ik heropen de vergadering van donderdag 28 april.

Ik heet de minister-president en de familieleden van de heer Max van der Stoel welkom.

Ik verzoek u te gaan staan. Ook wil ik onze gasten op de tribune, indien dat voor hen mogelijk is, verzoeken te gaan staan.

Waarde medeleden!

Vandaag herdenken wij dr. Max van der Stoel, oud-lid van deze Kamer, oud-minister en oud-staatssecretaris van Buitenlandse zaken en minister van Staat. Max van der Stoel overleed zaterdag 23 april op de leeftijd van 86 jaar.

Hij was in vier perioden lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid. Van 5 juni 1963 tot 22 juli 1965, van 23 februari 1967 tot 11 mei 1973, van 8 juni 1977 tot 8 september 1977 en van 16 januari 1978 tot 11 september 1981. Een alleszins respectabele staat van dienst in dit huis. Verder was hij lid van de Eerste Kamer en van het Europees parlement. Zijn grootste wapenfeit als volksvertegenwoordiger was het grondige, vernietigende rapport over het Griekse kolonelsregime, dat hij in mei 1968 aanbood aan de Raad van Europa. Dat rapport vormde de opmaat tot de val van dat verfoeilijke regime.

Daar heeft hij hartstochtelijk voor gestreden. Toen hij in november 1968 een motie over Griekenland indiende, benadrukte hij dat hij dit niet deed, en ik citeer: “uit de soms naar voren komende Nederlandse behoefte om zich met elk internationaal probleem waar dat ook speelt, betweterig in te laten. Dat is een neiging, die in Nederland wel eens naar voren komt, ook in deze Kamer, maar ik geloof dat dit wel wat dieper gaat. Ik doe dit in de overtuiging, dat wij in Griekenland voor een zeer ernstige potentiële crisissituatie staan of, anders gezegd, dat er een heel reëel risico is, dat Griekenland vroeger of later afglijdt naar een burgeroorlog, met alle ontstellende consequenties van dien, in de eerste plaats voor het Griekse volk zelf, maar ook voor de N.A.V.O.” Aldus Max van der Stoel.

Hij kruiste vaak de degens met de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, Jozef Luns. Soms met onderkoelde humor. Toen de bewindsman verklaarde dat hij tot diep in de nacht had doorgewerkt om een antwoord voor te bereiden, reageerde Van der Stoel met de opmerking dat hij daarbij blijkbaar een wat zwarte bril had opgehad.

In de Tweede Kamer was hij voorzitter en ondervoorzitter van de vaste commissie voor buitenlandse zaken. Daarnaast was hij van 14 februari 1968 tot maart 1969 voorzitter van de bijzondere commissie voor het wetsontwerp goedkeuring inzake gebruik van de kosmische ruimte, gericht op het verbieden van kernproeven in de dampkring.

Hij deed zijn werk als parlementariër op dezelfde manier zoals hij in al zijn functies opereerde. Integer, bedachtzaam en vasthoudend. Die laatste eigenschap bracht hem wel eens in conflict met zijn eigen fractie. Dat leidde een enkele keer tot afwijkend stemgedrag, zelfs tegen een motie van een partijgenoot. Hij had ook grote reserves bij de vernieuwingsdrift in zijn partij zoals die gestalte kreeg in Nieuw Links.

Max van der Stoel zal in de geschiedenis niet in de eerste plaats als parlementariër voortleven. Wij zullen ons deze bijzondere man vooral herinneren als een onvermoeibare voorvechter van de mensenrechten in de wereld. Als Nederlandse minister van buitenlandse zaken, maar daarna in de vele internationale functies die hij na zijn Haagse politieke loopbaan had. Wat hij in zijn lange en rijke loopbaan heeft bereikt, verdient groot respect en grote waardering. Voor de buitenwacht bleef hij altijd beheerst en gereserveerd. Maar binnenskamers kon hij zich enorm opwinden over onrecht en onmenselijkheid. Van die oprechte betrokkenheid hebben mensen in de hele wereld geprofiteerd.

Wij herdenken vandaag een man die meer was dan alleen politicus en diplomaat. Hij was ook echtgenoot, vader en grootvader. Ik heb voorafgaande aan deze vergadering met kinderen en kleinkinderen gesproken. In dat gesprek is het beeld bevestigd dat Max van der Stoel in alle opzichten een bijzonder mens was. Het is goed dat zij vandaag – bij al het verdriet dat zijn overlijden bij hen teweeg heeft gebracht – dit in deze zaal dit nog eens in alle breedte bevestigd zien.

Vandaag gaan onze gedachten uit naar hen en overige familieleden. Naar alle mensen die hem dierbaar waren. En naar al die vele duizenden onbekende mensen voor wie hij altijd dierbaar zal blijven.

Ik geef nu het woord aan de minister president.

.....

Ik verzoek u een moment van stilte in acht te nemen